

دانشگاه پیام نور

دانشکده علوم انسانی
گروه علمی تربیت بدنی

عنوان پایان نامه :

بررسی وضعیت ایمنی اماکن ورزشی دانشگاههای استان یزد

نگارش:

فرشته کتبی

استاد راهنما:

دکتر ابوالفضل فراهانی

استاد مشاور:

دکتر آذر آقاییاری

پایان نامه

برای دریافت درجه کارشناسی ارشد

دانشکده تربیت بدنی

آذر 1388

تقدیم به:

خانواده عزیزم که پیوسته در سایه دعای خیر آنها از عنایت و الطاف
خداوندی بهره‌مند شده ام و در طول دوران تحصیل پیوسته یاور و
همراهم بوده و در طی این مدت باشکیمیایی همواره مرا یاری نموده اند.

«من له بشکر المخلوق له بشکر الخالق»

خداوند متعال را شکر و سپاس که توفیق تعلیم و تربیت را به این بنده ارزانی داشت. در اینجا بر خود لازم می دانم که از استاد راهنمای گرانقدر جناب آقای دکتر ابوالفضل فراهانی که با راهنماییهای علمی و اخلاقی خود اینجانب را در طول این تحقیق و مراحل تحصیل یاری نمودند تشکر و قدردانی نمایم. همچنین از سرکار خانم دکتر آذر آقایی که مشاوره پایان نامه را عهده دار بودند و از راهنماییهای ارزشمند ایشان استفاده نمودم کمال تشکر و قدردانی را دارم. از جناب آقای دکتر مجید جلالی فراهانی که با قبول زحمت، دآوری این تحقیق را عهده دار شدند و با راهنمایی های ارزنده، اینجانب را یاری نمودند، کمال سپاسگزاری را دارم. در پایان از تمام دوستان عزیز و گرامی که از کمک ها و راهنماییهای ارزشمند آنها در تمام مراحل تحصیل بهره مند شده ام تشکر و قدردانی مینمایم.

چکیده:

هدف از تحقیق حاضر بررسی وضعیت ایمنی اماکن ورزشی دانشگاه‌های استان یزد است. تحقیق حاضر از نوع توصیفی پیمایشی بود و از طریق پرسشنامه و مشاهده حضوری محقق اجرا شد. جامعه آماری مورد مطالعه در این تحقیق، کلیه اماکن ورزشی مورد استفاده در اخذ و گذراندن واحدهای درسی تخصصی رشته تربیت بدنی در دانشگاه‌های استان یزد که رشته تربیت بدنی در آنها در مقطع کارشناسی دایر است (شامل دانشگاه یزد، دانشگاه پیام نور مرکز تفت و دانشگاه آزاد اسلامی واحد تفت) می‌باشد. نمونه آماری برابر با جامعه آماری بود. پنج رشته ورزشی شامل: بسکتبال، فوتسال، والیبال هندبال و فوتسال بعنوان رشته های مورد ارزیابی انتخاب شدند. مجموعاً 1072 سوال، پس از اعتباریابی و پایایی مجدد سوالات پرسشنامه را در پنج رشته ورزشی تشکیل دادند. روایی پرسشنامه به شکل صوری و محتوایی به تایید صاحب‌نظران رسید و پایایی آن به روش بازآزمایی تعیین شد که ضریب همبستگی بدست آمده ($r=0/92$) بود. سوالات در چهار گروه، طبقه‌بندی شدند. سوالات تحقیق شامل بررسی وضعیت ایمنی ساخت و سازها و تاسیسات (621 سوال)، سکوها پوششها و جایگاه تماشاچیان (99 سوال)، وضعیت بهداشتی (93 سوال)، تجهیزات، لوازم، حریم ها و خطوط (259 سوال) بود. با بکارگیری روشهای آماری توصیفی اطلاعات جمع‌آوری شده در جداول و نمودارها ثبت و دسته بندی شد و با استفاده از نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت یافته‌های تحقیق نشان داد که: به طور میانگین وضعیت ایمنی تجهیزات، لوازم، حریم ها و خطوط (74/85 درصد ایمنی) دارای شرایط بهتری نسبت به سایر مولفه ها بود و مولفه‌های بهداشت (62/56 درصد ایمنی)، ساخت و سازها و تاسیسات (60/20 درصد ایمنی) و سکوها پوششها و جایگاه تماشاچیان (38/77 درصد ایمنی)، در رده‌های بعدی قرار داشتند و از بین رشته‌های ورزشی رشته والیبال (63/13 درصد) و بسکتبال (60/15 درصد) دارای بهترین شرایط ایمنی بودند. رشته هندبال (57/66 درصد) و فوتسال (54/79 درصد) دارای وضعیت ضعیفتری نسبت به سایر رشته ها بودند. در مجموع نتیجه تحقیق نشان داد که اماکن ورزشی دانشگاه‌های استان یزد نسبت به استانداردهای موجود دارای وضعیت مناسبی نمی باشند.

واژه‌های کلیدی:

ایمنی، اماکن ورزشی، دانشگاه‌های یزد.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
1	مقدمه
2	فصل اول : طرح تحقیق
3	1-1. مقدمه
4	2-1. بیان مسئله
7	3-1. ضرورت انجام تحقیق
9	4-1. اهداف تحقیق
9	1-4-1. هدف کلی
9	2-4-1. اهداف اختصاصی تحقیق
9	5-1. سوالات تحقیق
9	6-1. پیش فرض های تحقیق
10	7-1. محدودیت های تحقیق
10	1-7-1. محدودیت های غیر قابل کنترل
10	2-7-1. محدودیتهای اعمال شده توسط محقق
10	8-1. تعریف عملیاتی اصطلاحات
12	فصل دوم : ادبیات و پیشینه تحقیق
13	1-2. مقدمه
13	2-2. ایمنی در اماکن و فضاهای ورزشی
15	3-2. مراحل ایمن سازی فضاهای ورزشی
16	1-3-2. بخش طراحی
16	2-3-2. بخش اجرا و بهره برداری
16	4-2. فاکتورهای ایمنی در انتخاب محل
18	5-2. ایمنی در ساختمان های ورزشی (اماکن سرپوشیده)
18	1-5-2. ایمنی آتش
19	2-5-2. آسیبهای برخوردی و کمک های اولیه
19	3-5-2. خرابی و امنیت
20	6-2. ایمنی در فضاهای تربیت بدنی (اماکن روباز)
21	7-2. ایمنی وسایل و تجهیزات بازی
23	8-2. ایمنی، تعمیر و نگهداری تجهیزات

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
24	9-2. انبارسالنهای ورزشی
24	10-2. ایمنی و کنترل جمعیت تماشاچیان
29	11-2. جایگاه مطمئن برای ایستادن تماشاچیان
30	12-2. ورزشگاههایی که تمام تماشاچیان بایستی روی صندلی بنشینند
31	13-2. حفاظ های اطراف زمین بازی
32	14-2. مدیریت خطر در ورزش
34	15-2. کاهش خطر
35	16-2. تعریف و شدت آسیب
37	17-2. عوامل خطر بروز آسیب
39	18-2. سن و آسیبهای ورزشی
39	19-2. سطح زمینهای بازی بعنوان یک عامل خطر
40	20-2. شرایط چمن
42	21-2. پیشینه تحقیق
42	1-21-2. تحقیقات انجام گرفته داخلی
44	2-21-2. تحقیقات انجام گرفته خارجی
46	22-2. جمع بندی
48	فصل سوم: روش شناسی تحقیق
49	1-3 مقدمه
49	2-3 روش تحقیق
49	3-3 جامعه آماری
50	4-3 نمونه آماری
50	5-3 متغیرهای تحقیق
50	6-3 ابزار گردآوری اطلاعات
51	7-3 شیوه اجرای تحقیق
52	8-3 نحوه تجزیه و تحلیل داده ها
53	فصل چهارم: یافته های تحقیق
54	1-4 مقدمه
54	2-4 مولفه های تحقیق
56	3-4 یافته های آماری تحقیق

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
88	فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری
89	1-5. مقدمه
89	2-5. خلاصه تحقیق
91	1-2-5. مولفه ساخت و سازها و تاسیسات و اماکن ورزشی
95	2-2-5. مولفه سکوها، پوششها و جایگاه تماشاچیان
98	3-2-5. مولفه بهداشت
101	4-2-5. مولفه تجهیزات، لوازم، حریم ها و خطوط
104	3-5. بحث و نتیجه گیری
106	4-5. پیشنهادات
106	1-4-5. پیشنهادات برخاسته از تحقیق
106	2-4-5. پیشنهاداتی برای سایر محققین
108	فهرست منابع
117	پیوست ها
118	پیوست الف
159	پیوست ب
	چکیده انگلیسی

فهرست جداول

صفحه	عنوان
27	جدول 2-1. حوادث منجر به فوت و صدمه تماشاچیان در ورزشگاه های انگلستان
28	جدول 2-2. حوادث ناگوار در زمین های فوتبال خارج از کشور انگلستان
56	جدول 4-1. تعداد و درصد سوالات مربوط به مؤلفه های مختلف ایمنی در رشته های مختلف ورزشی
57	جدول 4-2. تعداد و درصد ایمنی مؤلفه های مختلف ایمنی در دانشگاه های استان یزد در رشته بسکتبال
58	جدول 4-3. تعداد و درصد ایمنی مؤلفه های مختلف ایمنی در دانشگاه های استان یزد در رشته فوتسال
59	جدول 4-4. تعداد و درصد ایمنی مؤلفه های مختلف ایمنی در دانشگاه های استان یزد در رشته والیبال
60	جدول 4-5. تعداد و درصد ایمنی مؤلفه های مختلف ایمنی در دانشگاه های استان یزد در رشته هندبال
61	جدول 4-6. تعداد و درصد ایمنی مؤلفه های مختلف ایمنی در رشته فوتبال در دانشگاه یزد
62	جدول 4-7. تعداد و درصد ایمنی مربوط به مؤلفه ی ساخت و سازها و تأسیسات در رشته های مختلف ورزشی
68	جدول 4-8. تعداد و درصد ایمنی مربوط به مؤلفه ی جایگاه تماشاچیان، سکوها و پوشش ها در رشته های مختلف ورزشی
74	جدول 4-9. تعداد و درصد ایمنی مربوط به وضعیت بهداشتی در زمین های ورزشی در رشته های مختلف ورزشی
80	جدول 4-10. تعداد و درصد ایمنی مربوط به مؤلفه ی لوازم تجهیزات، حریم ها و خطوط زمین های ورزشی در رشته های مختلف ورزشی
86	جدول 4-11. درصد ایمنی مؤلفه های مختلف به تفکیک رشته های ورزشی
101	جدول 5-1. استاندارد تعداد دستشویی ها

فهرست نمودارها

صفحه	عنوان
62	نمودار 4-1. درصد ایمنی مؤلفه ساخت و سازها و تأسیسات در رشته‌های مختلف ورزشی
63	نمودار 4-2. درصد ایمنی مؤلفه ساخت و ساز دارای ایمنی بالا و پایین در رشته بسکتبال
64	نمودار 4-3. درصد ایمنی مؤلفه ساخت و ساز دارای ایمنی بالا و پایین در رشته فوتسال
65	نمودار 4-4. درصد ایمنی مؤلفه ساخت و ساز دارای ایمنی بالا و پایین در رشته والیبال
66	نمودار 4-5. درصد ایمنی مؤلفه ساخت و ساز دارای ایمنی بالا و پایین در رشته هندبال
67	نمودار 4-6. درصد ایمنی مؤلفه ساخت و ساز دارای ایمنی بالا و پایین در رشته فوتبال
68	نمودار 4-7. درصد ایمنی مؤلفه جایگاه تماشاچیان، سکوها و پوشش‌ها در رشته‌های مختلف ورزشی
69	نمودار 4-8. درصد ایمنی مؤلفه جایگاه تماشاچیان و سکوها و پوشش‌ها در رشته بسکتبال
70	نمودار 4-9. درصد ایمنی مؤلفه جایگاه تماشاچیان دارای ایمنی بالا و پایین در رشته فوتسال
71	نمودار 4-10. درصد ایمنی مؤلفه جایگاه تماشاچیان دارای ایمنی بالا و پایین در رشته والیبال
72	نمودار 4-11. درصد ایمنی مؤلفه جایگاه تماشاچیان دارای ایمنی بالا و پایین در رشته هندبال
73	نمودار 4-12. درصد ایمنی مؤلفه جایگاه تماشاچیان دارای ایمنی بالا و پایین در رشته فوتبال
74	نمودار 4-13. درصد ایمنی مؤلفه بهداشت در رشته‌های مختلف ورزشی
75	نمودار 4-14. درصد ایمنی مؤلفه بهداشت دارای ایمنی بالا و پایین در رشته بسکتبال
76	نمودار 4-15. درصد ایمنی مؤلفه بهداشت دارای ایمنی بالا و پایین در رشته فوتسال
77	نمودار 4-16. درصد ایمنی مؤلفه بهداشت دارای ایمنی بالا و پایین در رشته والیبال
78	نمودار 4-17. درصد ایمنی مؤلفه وضعیت بهداشتی در رشته هندبال
79	نمودار 4-18. درصد ایمنی مؤلفه بهداشت دارای ایمنی بالا و پایین در رشته فوتبال
80	نمودار 4-19. درصد ایمنی مؤلفه تجهیزات حریم‌ها و خطوط در رشته‌های مختلف ورزشی
81	نمودار 4-20. درصد ایمنی مؤلفه تجهیزات، حریم و خطوط دارای ایمنی و لوازم ورزشی در رشته بسکتبال
82	نمودار 4-21. درصد ایمنی مؤلفه تجهیزات، حریم‌ها و خطوط دارای ایمنی در رشته فوتسال
83	نمودار 4-22. درصد ایمنی مؤلفه تجهیزات، حریم‌ها و خطوط دارای ایمنی در رشته والیبال
84	نمودار 4-23. درصد ایمنی مؤلفه تجهیزات، حریم‌ها و خطوط دارای ایمنی در رشته هندبال
85	نمودار 4-24. درصد ایمنی مؤلفه تجهیزات، حریم‌ها و خطوط در رشته فوتبال
87	نمودار 4-25. درصد ایمنی مولفه‌های مختلف به تفکیک رشته‌های ورزشی و دانشگاه‌های مختلف

فهرست اشکال

صفحه

عنوان

شکل 1-2. برآیند ترکیبی از عوامل داخلی و خارجی، منجر به رویداد به وجود آورنده آسیب و در نتیجه آسیب

38

می شود

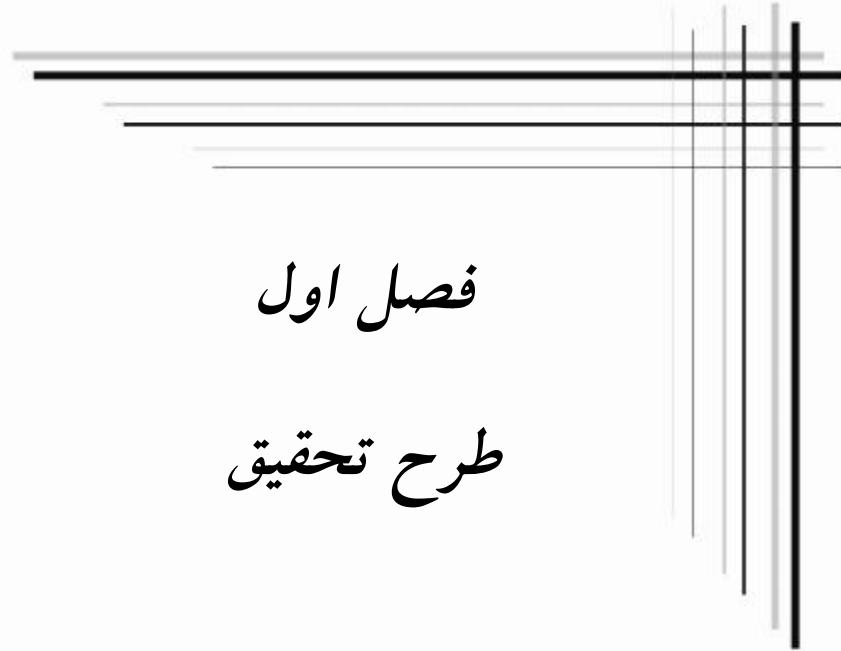
مقدمه

در کشور ما دانشکده‌های ورزشی بیشتر سنت گرا بوده و از نوآوری در گرایش‌های ورزشی متناسب با توسعه‌ی جهانی و نیازهای فرهنگی و اجتماعی کشور بازمانده‌اند. بر همین اساس در نظر گرفتن راهکارهای مدیریتی مناسب در جهت ایجاد فضای مناسب هم از لحاظ علمی و هم از لحاظ عملی در فضاهای ورزشی دانشگاه‌های کشور ضروری به نظر می‌رسد.

اختصاص دادن فضای کافی و مناسب جهت اجرای فعالیت‌های ورزشی در دانشگاه‌ها و فضاهای عمومی ورزش دانشگاهی به عنوان معضلی است که شاید با وجود اهمیت بسیار زیاد کمتر مورد توجه قرار گرفته باشد و در مقایسه با بخش‌های دیگر، بودجه کمتری صرف ساخت و تعمیرات مجموعه‌های ورزشی و استادیوم‌های موجود شده باشد. اگر چه رفتارهای فرهنگی در جوامع بین‌المللی مختلف، متفاوت بوده ولی داشتن مشترکات از یک سو و پدیده جهانی شدن از سوی دیگر میزان تاثیر پذیری و تبادل فرهنگ و تجربه را تسهیل می‌کند. بنابراین ما می‌توانیم با استفاده از اطلاعات جهانی ورزش در قسمت‌های مختلف ورزش کشور به ویژه اداره استادیوم‌ها و مجموعه‌های ورزشی راهکارهای لازم را به عمل آوریم.

تجارب ناگوار و حوادث و اتفاقاتی که در اثر سهل‌انگاری برنامه‌ریزان و مدیران اماکن و رویدادهای ورزشی طی سالیان گذشته به وقوع پیوسته است، همگی بر الزام رعایت اصول ایمنی و مسائل بهداشتی در اماکن و فضاهای ورزشی تاکید می‌کنند.

با توجه به مقدمات ذکر شده بررسی وضعیت ایمنی اماکن ورزشی این واقعیت را روشن خواهد کرد که وضعیت ایمنی اماکن ورزشی دانشگاه‌های کشورمان در مقایسه با استانداردهای جهانی در چه سطحی قرار دارد. به طوریکه ما در این پژوهش حوزه اصلی تحقیق خود را به مطالعه‌ی مسائل ایمنی مربوط به فضاهای ورزشی موجود در دانشگاه‌های استان یزد اختصاص داده ایم.

فصل اول
طرح تحقیق

1-1. مقدمه

ورزش و تربیت بدنی در کشور ما رشته نوپایی است، که هنوز هم تقریباً به شکل سنتی دنبال می‌شود. اگر چه تغییر و تحول در این زمینه ایجاد شده است ولی تا رسیدن به معیارها و استانداردهای جهانی فاصله‌ای بسیار وجود دارد. تاسیسات و اماکن ورزشی نیز از این قاعده مستثنی نیست و هم از نظر کیفی و هم از نظر کمی، برای دسترسی به استانداردهای معمول و مرسوم بین‌المللی، راه درازی در پیش دارد. هر چند که بعد از انقلاب اسلامی در ساخت واحداث اماکن و فضاهای ورزشی اقدامات چشمگیری صورت گرفته است. با این حال برای کشوری که از نظر جوان بودن جمعیت، در رده دوم دنیا قرار دارد، هنوز هم کمبودهای بسیاری احساس می‌شود (۲).

اگر چه هیچ فعالیتی به طور کامل عاری از ریسک نمی‌باشد و بنا به دلایل فراوان ممکن است طی فعالیتهای ورزشی آسیبهایی رخ دهد، هر قدر شرایط ایمنی محیط و شرایط جسمانی ورزشکار مساعد باشد، باز هم امکان بروز آسیب در این فعالیتها وجود دارد. این آسیب‌ها در نتیجه برخورد ورزشکاران با یکدیگر، با کف سالن، با سطح زمین و یا با تجهیزات ورزشی ایجاد می‌شود. بسیاری از آسیبهای ورزشی قابل پیشگیری هستند، اما چنانچه تدابیری برای آنها نیندیشیم، وقوع آسیب دیدگی ورزشی افزایش می‌یابد (۷). سطح بالای آسیب برای شرکت کنندگان، تماشاچیان و عموم مردم نباید به عنوان یک پیامد غیر قابل اجتناب در ورزش در نظر گرفته شود. هیئت حاکمه ملی ورزش و باشگاههای در ارتباط و جامعه به طور قانونی مسئول جهت حتمی کردن پروسیجرهای توسعه یافته برای حذف یا کاهش ریسک فاکتورهای درونی و بیرونی در ورزشکاران، تماشاچیان و عموم مردم در طی همه شکل‌های فعالیتهای ورزشی می‌باشند (۳۷).

لذا با توجه به موارد فوق‌الذکر، برای دستیابی به اهداف تربیت بدنی و ورزش و به منظور کاهش میزان صدمات و آسیب پذیری ورزشکاران، باید به اقدامات حفاظتی

همت گماشته، خطرات بالقوه فعالیت‌های ورزشی را شناسایی و اقدامات لازم، جهت کنترل آنها به کار گرفته شود. این تحقیق برآن است تا در حد امکان خود به بررسی وضعیت ایمنی فضاهای ورزشی دانشگاه‌های استان یزد که منجر به بروز حوادث و آسیب‌های ورزشی شده است پردازد.

1-2. بیان مسئله

فقدان ورزش‌های منظم سبب توسعه تعداد زیادی بیماری‌های مزمن شده است، در نتیجه، عموم مردم به شرکت کردن در فعالیت‌های ورزشی منظم جهت ترفیع سلامتی و تندرستیشان تشویق می‌شوند. مسابقات ورزشی بین‌المللی، ملی، محلی به فراهم کردن سرگرمی هیجان‌انگیز برای تماشاچیان و فرصت برای تعداد زیادی از مردم از طریق شرکت در ورزش با نقش‌های داوطلبانه شده است. مادامی که فعالیت‌های ورزشی و مسابقات دارای مزایای سلامتی برای شرکت‌کنندگان و لذت برای تعداد زیادی از افراد دیگر است نگرانی در مورد آسیب و ایمنی وجود دارد که ممکن است منجر به پیامدهای مالی و قانونی شود. اگر چه غیر ممکن است که فعالیت‌های ورزشی عاری از ریسک باشد، عوامل بالقوه برای پیامدهای مضر در ورزش باید از طریق اجرای اقدامات نظارتی موثر به حداقل رسانده شود (۳۷). بحث ایمنی در ارتباط با این موضوع است که چگونه می‌توان از این ابزار در جهت رشد و توسعه تمامی جوانب ورزشی استفاده نمود تا مطابق با استانداردهای جهانی باشد. کاهش سرانه فضاهای ورزشی و عدم وجود ایمنی می‌توانند به عنوان عامل بازدارنده در مشارکت افراد در ورزش باشند. از طرفی یکی از علل کاهش سرانه علی‌رغم حفظ روند کنونی ساخت و ساز، افزایش دانشجویان در مقاطع مختلف می‌باشد که معضل را دو چندان کرده است. استهلاک زیاد، سرانه پایین، افزایش دانشجویان، کاهش سرانه را بیشتر نمایان می‌نماید (۹).

امروزه با توجه به درک اهمیت ورزش و فعالیتهای بدنی در حفظ سلامت و تندرستی جسمانی و روانی در اقصاء مختلف جامعه، شاهد تعمیم و اجرای برنامه های ورزشی در کلیه سطوح جامعه می باشیم. این رسالت وقتی به حیطة مقدس دانشگاه می رسد، به دلیل نقش و منزلت این کانون سازنده، اهمیتی مضاعف پیدا می کند. مخاطبان اصلی دانشگاه ها را دانشجویان به عنوان اصلی ترین سرمایه ملی و منبع جوشان رشد و توسعه اجتماعی و اقتصادی تشکیل می دهند. جوانانی که باید نیاز های جسمی و روحی آنان را شناخت و راههای رشد و شکوفایی استعداد های آنان را هموار ساخت (۸). لذا توجه و مطالعه فضای فیزیکی و ایمنی فعالیت بدنی این قشر جوان و تعیین کننده جامعه از اهمیت بسیار زیادی برخوردار می باشد به طوری که تقویت و بهبود این فضا، پیشگیری از بروز صدمات و مشکلات می تواند علاوه بر کنترل عوارض مخرب جسمانی به عنوان یک عامل مثبت در اذهان دانشجویان در گرایش به فعالیتهای بدنی و ورزشی در دانشگاهها باشد. در بحث پیشگیری از عوامل و برطرف کردن آنها در زمینه بهداشتی و فیزیکی و هر عامل دیگر که امنیت دانشجویان را به خطر می اندازد، می تواند علاوه بر جلوگیری از خطر و بروز صدمات جسمانی به عنوان یک عامل روانی در افزایش مشارکت دانشجویان در زمینه جسمانی کمک شایانی به افزایش بهره وری از نیروی تفکر و جسمانی این قشر آینده ساز باشد.

بی اطلاعی از وجود عوامل خطر ساز در فضای ورزش هیچگاه توجیهی برای تیرئه از مسئولیت سنگینی که بر عهده مدیران و برگزار کنندگان ساعات درسی و ورزشی نهاد می شود نخواهد شد (۵). از نگرانیهای اولیه مدیر تاسیسات ورزشی باید امنیت حاضران رویدادهای مربوط به تاسیسات، مشتریان، تماشاچیان و شرکت کنندگان باشد. اگر یک مدیر تاسیسات نتواند امنیت تاسیسات را نگه دارد، منجر به صدمه حاضران، مشتریان، تماشاچیان و شرکت کنندگان ورزشی خواهد شد (۵۵).

وجود یک شی خطر ساز بر روی تیرک والیبال جهت تنظیم تور ممکن است باعث نقص بینایی یک فرد شود که بانندک تمهیدی قابل جلوگیری می باشد. از این گونه بسیار می توان بر شمرد این موارد بدون اینکه هزینه چندانی را در برداشته باشد قابل پیشگیری است، بدون شک پیشگیری آسان تر از درمان است. ایمنی اماکن ورزشی و فضاهایی که در آنها به فعالیت ورزشی پرداخته می شود معمولاً کمتر مورد توجه قرار گرفته است در صورتیکه حوادث مربوط به برگزاری مسابقات و تمرینات آمادگی ورزشکاران می تواند پرهزینه و ناگوار باشد. وضعیت ایمنی اماکن ورزشی کشور در بعد وسیع آن در بروز آسیبه‌ها و صدماتی که منجر به خسارت مالی و جانی می گردد نقش بسزایی را دارا است (۹) و از آنجایی که آسیبه‌های ورزشی یکی از معمول‌ترین آسیب‌ها در جوامع مدرن امروزی به شمار می رود و معالجه آسیبه‌های ورزشی گران و هزینه‌بر می باشد بنابراین ارائه راهکارهایی در جهت پیشگیری و کاهش آسیبه‌های ورزشی لازم و ضروری به نظر می رسد مطالعات نشان داده‌اند که استراتژی‌های پیشگیری از آسیب در کاهش آسیبه‌های احتمالی به وجود آمده در ورزش‌های مختلف، مفید و موثر می باشد (۵۱).

عدم پیگیری بحث و وضعیت ایمنی اماکن ورزشی منتخب دانشگاه‌ها که منجر به بروز حوادث و آسیبه‌ها شده است، سوالاتی را برای انجام این تحقیق ایجاد کرده است. سوال اصلی تحقیق این می باشد که وضعیت ایمنی اماکن ورزشی دانشگاه‌های استان یزد چگونه است؟ بر این اساس سوالاتی که مطرح می شود عبارتند از اینکه: آیا وضعیت ایمنی داخل زمین‌های ورزشی، تجهیزات و امکانات ورزشی، فضاهای محصور زمین‌های ورزشی و نیز وضعیت ایمنی سکوها، پوشش‌ها و زمین‌های برگزاری مسابقات ورزشی در حد قابل قبولی است؟ آیا وضعیت بهداشتی حرارتی و تهویه ای اماکن ورزشی مناسب است؟ برای پاسخ به این سوالها و دیگر پرسشهای مشابه زمینه تحقیق حاضر فراهم شد، با این امید که نتایج این تحقیق بتواند مسئولین ورزشی دانشگاه‌ها و استان را در برنامه ریزی برای جبران

کمبودها و نارسایی‌ها مطلع نموده تا بتوانند با یک برنامه زمانی مناسب وضعیت ایمنی فضا‌های مربوطه را به حداقل استانداردهای موجود نزدیک تر نمایند و از بروز بسیاری از حوادث و آسیب‌های ورزشی در این رابطه جلوگیری کنند.

1-3. ضرورت انجام تحقیق

ورزش و فعالیت بدنی به عنوان نمودی اجتماعی باید همگام با تغییرات و تحولات تدریجی توسعه یابد. یک جنبه مهم در ارتقای سطح کمی و کیفی عملکرد های ورزشی وجود امکانات و زیر ساخت‌های ورزشی مناسب و توسعه یافته است (۱). نظر به اینکه امکان تاسیسات ورزشی یکی از ابزارهای مهم در هر چه بهتر برگزار شدن فعالیت‌های برنامه ورزشی در دانشگاه‌هاست، به نظر می رسد این امکان در دانشکده ها و دانشگاه ها باید به نحوی طراحی و احداث شوند یا توسعه یابند که همه بتوانند از آنها استفاده کنند. چنین تفکری هم در برنامه ریزی و هم در استفاده از امکان ورزشی ضروری به نظر می رسد همچنین افزایش دانشجویان در دانشگاه ها پیامدهای خود را دارد. نیاز دانشجویان به سلامت جسم و روان، افزایش روابط اجتماعی و پر کردن اوقات فراغت و تفریحات سالم از این موارد است. برای ارائه خدمات ارزنده به این قشر جوان، وجود تاسیسات و امکان ورزشی با برنامه ریزی هدفمند ارتقای سطح سلامتی، کسب مهارت‌ها و افزایش روابط اجتماعی و استفاده بهینه از اوقات فراغت و تفریحات سالم ضرورت دارد (۸).

چگونگی ارتباط حرکات ورزشکار با وسایل و تجهیزات ایمنی از عمده ترین عوامل مربوط به صدمات احتمالی محسوب میشود، همچنین طراحی مناسب وسایل و تجهیزات ورزشی می تواند از صدمه بر رباط ها، استخوانها و آسیب‌های ناشی از پرکاری که با انجام دادن فعالیت‌های ورزشی بر روی سطوح مختلف عارض می شود پیشگیری کند (۱۱). وسایل مورد استفاده و پوشش‌های محافظ، ممکن است ناکافی و دارای طرحی غلط و ناقص

باشند. نورنامناسب در ورزشگاه می تواند در تشخیص رنگ ها، تخمین فاصله ها و دقت بینایی ورزشکار اختلال ایجاد کند (۱۲).

نامطلوب بودن وسایل و تجهیزات ورزشی مورد استفاده ورزشکاران به شکل های گوناگون سبب بروز آسیب های متفاوتی میشوند (۱۱). معلمان تربیت بدنی و مدیران ورزشی باید نقش بازدارنده در مقابل خطرات غیر معقول آسیب زا برای شرکت کنندگان داشته باشند. آنها باید برنامه منظمی را برای بازرسی زمین ها و دیگر سطوح بازی قبل از استفاده شرکت کنندگان پیاده کنند. همچنین آنها باید به طور منظم تجهیزات و تاسیسات را برای پیدا کردن هرگونه خرابی و فرسودگی بازرسی کنند (۲۱).

موارد خطر ساز در فضاهای ورزشی که باعث بروز صدماتی شده است را بسیار می توان بر شمرد که بدون تردید پیشگیری، آسانتر و کم هزینه تر از درمان است. از طرفی سلامتی جسمی و روحی هر جامعه ارتباط مستقیم با سلامت جسمی جوانان و نوجوانان دارد، لذا مطالعه ایمنی و توجه به این اماکن در حین فعالیت بدنی می تواند در جهت تقویت و بهبود این فضا و پیشگیری از بروز صدمات و مشکلاتی که علاوه بر عوارض مخرب جسمانی به عنوان یک عامل بازدارنده نزد شرکت کنندگان و علاقمندان درگرایش و فعالیت های بدنی و ورزشی در دانشگاه ها مطرح است موثر باشد.

بنابراین با توجه به این نکته که مسایل مربوط به ایمنی عوامل ورزشی در دانشگاه ها کمتر مورد توجه قرار گرفته است و با توجه به تاثیری که این مهم و پیامدهای آن بر روی بروز حوادث و آسیب های ورزشی دارد، محقق سعی دارد تا در این تحقیق به بررسی وضعیت ایمنی اماکن ورزشی دانشگاه های استان یزد بپردازد.

1-4. اهداف تحقیق

1-4-1. هدف کلی

هدف کلی تحقیق حاضر عبارت است از بررسی وضعیت ایمنی اماکن ورزشی دانشگاه های استان یزد.

1-4-2. اهداف اختصاصی تحقیق

1- بررسی وضعیت ایمنی، تاسیسات، ساخت وسازها و داخل زمینهای ورزشی دانشگاههای استان یزد.

2- بررسی وضعیت ایمنی فضاهای محصورسکوها و پوششها و جایگاه تماشاچیان درزمینهای ورزشی دانشگاه های استان یزد.

3- بررسی وضعیت ایمنی امکانات بهداشتی دانشگاه های استان یزد.

4- بررسی وضعیت ایمنی حریم ها و خطوط و تجهیزات و لوازم ورزشی دانشگاههای استان یزد.

1-5. سوالات تحقیق

1- وضعیت ایمنی، تاسیسات، ساخت وسازها و داخل زمینهای ورزشی دانشگاههای استان یزد چگونه است؟

2- وضعیت ایمنی فضاهای محصور، سکوها و پوششها و جایگاه تماشاچیان درزمینهای ورزشی دانشگاه های استان یزد چگونه است؟

3- وضعیت ایمنی امکانات بهداشتی دانشگاه های استان یزد چگونه است؟

4- وضعیت ایمنی حریم ها و خطوط و تجهیزات و لوازم ورزشی دانشگاههای استان یزد چگونه است؟

1-6. پیش فرض های تحقیق

1- پرسشنامه‌ی مورد استفاده دراین پژوهش اهداف تحقیق را به دقت می‌سنجد.

۲- محقق بر این فرض است که اطلاعات ارائه شده توسط مسئولین، صحیح تلقی گردیده است.

7-1. محدودیت های تحقیق

۱-۷-۱. محدودیت های غیر قابل کنترل

۱- با توجه به پرسشنامه ای بدون ابزار تحقیق (پرسشنامه ای ایمنی) و معیارهای استاندارد، از پرسشنامه دو گزینه ای (بلی) و (خیر) استفاده و چنانچه مجموعه ای استاندارد تعیین شده را به طور کامل نداشته است از علامت (خیر) استفاده شده است.

۱-۷-۲. محدودیت های اعمال شده توسط محقق

۱- به منظور تمرکز بیشتر بر روی موضوع تحقیق و سهولت در جمع بندی اطلاعات محقق توجه اصلی خود را تنهابه فضاهای ورزشی موجود در دانشگاه های استان یزد در پنج رشته ورزشی والیبال، هندبال، بسکتبال، فوتسال و فوتبال اختصاص داده است.

۲- تحقیق صرفا در دانشگاه های، یزد، پیام نور تفت و آزاد تفت انجام شده است.

۳- تحقیق در سال ۱۳۸۸ صورت گرفته است.

8-1. تعریف عملیاتی اصطلاحات

ایمنی^۱

هرگونه شرایطی که در فضای انجام فعالیت ورزشی به طور بالقوه بتواند منجر به آسیب دیدگی ورزشکار، اعضا برگزار کننده تمرین و یا تماشاچیان حاضر در میدان و فضای برگزار ی آن گردد (۹).

اماکن ورزشی^۲

به مکان هایی گفته میشود که جهت انجام فعالیتهای ورزشی مختلف احداث میشوند. این فضاها شامل مکانهای ورزشی سرپوشیده و روباز است. در این تحقیق شامل کلیه

¹ Safety

² Sports spaces